Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 28-го ГРУДНЯ 1920. ЧИСЛО 156. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, DECEMBER 28, 1920. No. 156.

Павленко задумує новий похід проти Москви.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ПАВЛЕНКО ПЛЯНУЄ НОВИЙ ПОХІД ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

БЕРЛІН, 24. грудня. (Тел. до жид. ґазети „Форвиртс" в Ню Йорку). — **До Варшави прибув звісний ґенерал українських військ Павленко, щоби порозумітися з представниками аліянтів про новий похід проти большевиків.**

УКРАЇНСЬКІ ПОЧТОВІ МАРКИ.

Українці в Америці навіть не мали ще нагоди оглядати марок Української Републики, а американські збирачі почтових марок („філятелісти") продають їх вже по дуже низькій ціні.

Недільне видання нюйорського „Таймса" пише таке:

„Було одно видання марок на Україні в 1918 р. — всього пять родів. Їх продавано перед роком по 85 центів за всі оказі разом. Україна видко потребувала більше гроший і в кілька місяців пізнійше вона видрукувала додатково богато тисячів тихсамих марок. Тепер за 10 центів можна дістати цілу збірку (всіх оказів). Така велика скількість їх наспіла тепер до Америки, що — як доносять — велику скількість їх продано недавно в гуртовній торговлі за меньше ніж по центови за цілу збірку".

РАТУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖИДІВ У ЛЬВОВІ.

БЕРЛІН, 25-го грудня. (Ді Цайт). — До Відня прибув один український соціял-демократ. Він каже, що сотки тисяч жидівських утікачів з України тиняється над границями Польщі. Він оповідає також, що українські селяни напливають до міст. По дорозі допускаються вони насильств, головно на Жидах.

До Львова втікло 8.000 Жидів з України. Межи ними страшна нужда, і щоби їх виживити, почало населення Львова, Жиди й не-Жиди, накладати на себе добровільний податок.

КНИЖКА ПРО ЖИДІВСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ.

У Відні появилася книжка Соломона Ґольдельмана п. н. „Листи жидівського соціял-демократа про Україну". Є це матеріяли до історії українсько-жидівських відносин за час революції. Автор повинен бути обізнаний зі справами, бо був якийсь час міністром в У. Н. Р. Книжка обіймає період української історії від часу революції 1917 р., обговорює відносини Українців до Жидів не лише на Великій Україні, але й в Галичині, описує час польської окупації і „українсько-польської згоди", а дальше кінчить статтею про становище жидівства під большевиками. Книжка появилася накладом жидівського видавництва „Гамайон" („Народ") на Україні. На американські гроші коштує 1 доляра.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З РОСІЇ.

СОВЄТИ ЗАГРОЖУЮТЬ ПРИБАЛТИЙСЬКИМ ДЕРЖАВАМ.

ПАРИЖ, 25. грудня. (Н. Й. Таймс). — Інформації, які наспіли сюди з достовірних жерел, вказують що протягом трех місяців совєтська Росія буде обіймати Реваль, Ригу і Ковно, а Балтійське море буде знова становити західну границю Росії. Коли би це сталося, то цей проблем буде важним не лише для Франції й Великої Британії, але й для Злучених Держав. Коли би балтійські держави увійшли в склад совєтської Росії, то це був би конець англійських мрій про контролю „над російськими західними вікнами.

Для Франції було би це новим нещастєм, бо тоді була би загрожена Польща, а через це була би зломана запора межи Росією й Німеччиною.

А Злучені Держави стратили би міліони в припасах Червоного Хреста, який тепер розвиває дуже енерґійну діяльність в Латвії, Литві й Естонії.

СОВЄТСЬКИЙ КОНҐРЕС СЛІПО СЛУХАЄ ЛЕНІНА. ПОТВЕРДЖУЄ ЙОГО УМОВИ З ЗАГРАНИЧНИМИ КАПІТАЛІСТАМИ.

БЕРЛІН, 24. грудня. „(Форвертс"). — Осмий всеросійський Конґрес совєтів потвердив контракти совєтського правительства зі заграничними капіталістами.

На конґресі було присутних 1395 делеґатів, а межи ними також президент жидівського „Бунду".

ЛОНДОН, 24. грудня. — Бездротна телеґрама з Москви доносить, що на совєтськім конґресі Ленін виголосив промову, в котрій він обговорював способи, як відбудувати край під економічним зглядом. Ленін сказав, що можливим буде упорядкувати поновно зелізниці, відбудувати фабрики і поправити працю на полі лише тоді, коли буде перепроваджена правительственна програма, щоби завровадити по цілій Росії електричну силу. Плян в справі електрики вже випрацьований.

Обчислено, що на впровадження електричної сили буде потрібно півтора міліярда рублів в золоті. Тому одначе, що Росія не має настільки гроша, треба було заключити контракти з чужими капіталістами. на продаж лісів.

В телеґрамі сказано, що правительство знесло приватну власність на книжки. Всі бібліотеки будуть від тепер власностю правительства.

СОВЄТИ ВИТОРГУВАЛИ ВІД ПОЛЬЩІ ЛІПШІ УСЛІВЯ.

БЕРЛІН, 26. грудня. — Депеша з Москви доносить, що Николай Ленін, в своїй промові, виголошеній перед осмим совєтським конґресом сказав, що Польща остаточно приймає російські мирові домагання. Услівя, які Росія дістає тепер, є далеко ліпші, ніж ті, які Росія предкладала Польщі заки ще Пілсудскі розпочав похід проти Росії.

„Ми можемо тепер розпочати працю над відбудовою Росії" — говорив Ленін — „коли ми побили всіх ворогів. Але червона армія мусить дальше істнувати проти можливих нападів з заграниці". На 1400 делеґатів на конґрес було 1200 большевиків. Всі вони оплескували ґрімко промову Леніна.

ТРОЦЬКИЙ ХОЧЕ МЕСТИ.

Промова Леніна на конґресі була дуже оптимістична і мирна. Зате Лев Троцький, большевицький міністер війни, обставав за тим, щоби совєти дальше провадили війну, щоби покарати всіх ворогів, які напали на совєтську Росію останніми часами.

ПРОДУКЦІЯ УГЛЯ НА УКРАЇНІ ПІД СОВЄТАМИ.

Обговорюючи економічну відбудову Росії, замітив Ленін на свєтськім конґресі, що Донецький басейн достарчає річно 600 міліонів пудів угля. Тепер одначе, ізза голоду в тих сторонах, робітники не можуть достарчити цеї скількости. Зате Ленін надіється, що в 1921 році продукція угля в Донецькій области збільшиться до 75 процентів давної передвоєнної скількости.

З РІЖНИХ СТОРІН.

АВСТРІЯ ТАКИ ДУМАЄ ПРО ЗЛУКУ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ПАРИЖ, 26. грудня. — Ґазета „Журналь" доносить з Берліна, що австрійське правительство приготовило було манїфест до Ліґи Народів, з просьбою, щоб її вільно було злучитися з Німеччиною. Документ мали уложити на спілку німецький міністер закордонних справ Др. Вальтер Сімонс і бувший австрійський закордонний міністер граф Чернін.

ІТАЛІЙСЬКІ ДЕРЖАВНІ ВІЙСКА БЛЬОКУЮТЬ МІСТА ФІЮМЕ.

ТРІЄСТ, 26. грудня. (А. П.). — Італійські правильні війска дійшли вже до фабрик на передмістях міста Фіюме і чим раз більше замикають перстень довкруги твердині Д'Анунція. Надіються, що Фіюме піддасться завтра.

Підчас тих операцій війска ґенерала Д'Анунція розпочали боротьбу серед якої згинуло 5 а ранено 30 жовнірів з державної італійської армії.

НОВИЙ КАБІНЕТ В СЕРБІЇ.

БІЛГОРОД, 26. грудня. — Никола Пашіч, бувший премієр і голова югославянської мирової делеґації в Парижі піднявся обовязку зложити новий кабінет в Югославії.

Француський уряд закордонних справ повідомив сербське правительство, зніс окреме дипльоматичне посольство для бувшого короля Микити з Чорногори, який тепер перебуває в Парижі.

ТРАҐЕДІЯ В СЕРБСЬКО-БОЛГАРСЬКИХ ПЕРЕҐОВОРАХ.

БУДАПЕШТ 26, грудня. — Підчас засідання комісії для визначення сербсько-болгарської границі повстала суперечка. Серед неї болгарський полковник витягнув револьвер і застрілив сербського ґенерала, предсідателя комісії, а опісля сам дуповнив самовбийство. Таке доносить телеґрама зі Софії.

БІЛЬШІСТЬ ФРАНЦУСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ ЗА МОСКВОЮ.

ТУР, ФРАНЦІЯ, 26. грудня. — Всі делеґації покінчили свої звіти на конґрес француської соціялістичної партії, який тепер відбувається тутки. Єсть всяка правдоподібність, що партія розібється на двоє; ліва секція піддержує московський комунізм, а права лишається як соціялістична партія, хоч в значній меньшости. Богато федерацій з рільничих околиць оголосило сьогодня, що вони будуть піддержувати думку московським інтернаціоналом.

БЕЛЬҐІЯ ЗРІКАЄТЬСЯ СВОЇХ ПРАВ ДО КОНФІСКОВАННЯ НІМЕЦЬКИХ МАЄТКІВ.

ПАРИЖ, 26. грудня. — Бельґія, як про це доносить ґазета Журналь, задумує зречися свого права конфіскувати німецькі маєтки в Бельґії, як це вільно її було на підставі 18 параграфу в другім додатку до версальського мирового договору. В тім зглядї пійде бельґійське правительство за прикладом Великої Британії, яка ще в жовтни зріклася цего права.

ЗЕМЛЕТРУС В КИТАЮ.

ТОКІО, 23. грудня. — Телеґрама з Шанґгаю до Асаґі Шімбун доносить про страшний землетрус в провінці. Кан-су (на самій півночи Китаю) дня 16 грудня. Жертв в людях мало бути около 2.000.

ЗЕМЛЕТРУС В АЛЬБАНІЇ.

ТІРАНА, (Албанія) 27. грудня. 42 особи згинуло, 200 ранено, а 500 остало без даху в недавнім землетрусі в околиці Тепелені. Мале число жертв треба приписати тій обставині, що цей округ слабо заселений, бо богато мешканців втікло з него підчас военних операцій межи Альбанцями і Югославянами.

ЛІКАРСТВО ПРОТИ ЧАХОТКИ.

ПАРИЖ, 26. грудня. (Н. Й. Таймс) — Що гарний безужиточний мотиль може принести людському родови ратунок від туберкули, показує наукове відкриття француського мактеріоґоліста Метальнікова. В своїм звіті для інститута Пастера говорить Метальніков, що він робив довгі досліди на трупах мотилів і прийшов до заключення, що вони мають силу вбити туберкулічні бацилі. Навіть бациль Коха, який живе в тілі сухітника довший час після виличення, чине під впливом щеплення бацилів з жертвого мотиля — каже Метальніков.

ПАПА НЕ УСТУПАЄ ПЕРЕД ЧЕСЬКИМИ СХИЗМАТИКАМИ.

РИМ, 26. грудня. — На тайнім консисторі 16. грудня папа зганив поповно схизматицький союз, звісний під назвою: „Єднота" чесько-словацького духовенства. Він заявив, що католицька церква ніколи не знесе ані не злагодить закона про безженність священиків і ніколи не введе до церковної дисципліни таких демократичних засад, яких домагаються деякі чеські священики.

Папа сказав, що німецькі священики, які належали до „Єдноти" виступили опісля з тої орґанізації висловив надію, що тесаме зроблять і чеські духовники.

ЕСТОНІЯ І ЕСТОНЦІ.

(Едвін А. Ґросвенор в Ґеоґрафічнім Маґазині).

Естонія, маленька країна понад Балтійським морем і фінляндським заливом, належить до тих держав, що після розпаду Росії здобули собі самостійність. Недавно отсе вона була визнана, хоч і не зовсім формально, західно-европейськими державами, а з другого боку заключила мировий договір з совітським правительством Росії.

Естонці або Єсти єсть народ монгольського походження, близькі родичі Фінів та Угрів, і як вони примандрували сюди з Азії. Колись дикі і войовничі вони занимались розбоєм на балтійськім мори та неустанно воювали з Данцями і Шведами. Перелом в їхнім життю й історії прийшов з німецьким наїздом. Німецькі „Лицарі Меча" завоювали Естонію, примусили народ приняти христіянську віру і завдали його в довговікову неволю і кріпацтво.

В самій старій Естонії естонського народу трийцять раз стільки як Німців. Але проте девять десятих всеї землі в руках німецьких панів. В другій провінції Лівонії (Лифляндії), тільки шість процент населення Німці, решта, значить вся маса, Естонці і Латиші. Але земля там поділена на великі маєтки, пересічно то яких десять тисяч акрів простору, і всі ті маєтки належать Німцям. Латиші й Естонці мусять робити на чужій земли. Десь колись російське правительство хотіло облегчити долю селян, та не важилось виступити проти могутних німецьких землевласників.

За віки неволі й утиску Естонці заховали свою мову, звичаї і національне почуттє. Мимо крайної бідности народа просвіта розмірно висока й поширена. Мало не всі Естонці протестанти (лютерани).

Від 1918 року ними виставлене загальне домагання: землі на власність селянам і визнання національної независимости.

Польське правительство розбите.

З ПОЛЬЩІ.

ПОЛЬСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО РОЗЛЕТІЛОСЯ НА ШМАТКИ.

(Телеґрафує І. Шіфрін, кореспондент нюйорської жидівської ґазети „Форвертс").

БЕРЛІН, 24. грудня. — **Рівночасно з Дашинським виступив також з польського правительства Вінкентій Вітос, заступник польської людової партії, хоч він був премієром. Також і міністер праці покинув свое становище.**

Польська Партія Соціялістична постановила рішучо не брати участи в новім реакційнім правительстві.

ШИБЕНИЦІ ДЛЯ ПОЛЬСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ.

БЕРЛІН, 24. грудня. („Форвертс"). — Польські суди засуджують кождого дня на смерть тих людий, що служили в большевицьких бюрах, коли большевики заняли були богато польських міст. Присуди смерти видаються за наймелші злочини того рода.

Війсковий суд в Рокошині (імя неясне) засудив 12 бувших большевицьких урядників на смерть, а 16 на досмертну вязницю.

БРАК ТОПЛИВА В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 26. грудня. — Вигляди на перебуття зими в Польщі дуже невеселі. Не лише, що брак харчів, одежи і обуття, але й нема чим палити.

Большевицький наїзд порозганяв всіх рубачів дров по лісах на погранічу, а кромі того большевики позабирали вози й коні так, що нема чим доставити дров до міст.

З углем мається справа ще гірше. Не лише, що копальників мало, але ще й нема зелізничих возів, щоби уголь розвезти по краю.

З утікачами то вже чисте нещасте. Нема їх де примістити, ні чим виживити. 50.000 сиріт блукає без дому. А тиф починає наново шаліти. Вже померло 250.000 людий на тиф цеї зими.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

АМЕРИКА МАЄ ДАТИ САМОУПРАВУ ДЛЯ САН ДОМІНҐО.

ВАШІНҐТОН, 24. грудня. — Президент Вилсон оголосив сьогодня облегчення военного правління в Санто Домінґо. Єсть це початковий крок в цїли надання цій републиці цілковитої самоуправи. Протягом чотирох літ правительство Злучених Держав тримало цей острів під военною окупацією і контролювало всі тамошні державні справи через свого офіцира від военної маринарки, яко ґубернатора. Це була звісна інтервенція в падолисті 1916 р. в цїли привернення ладу в Санто Домінґо. Коли тепер лад привернено, президент Вилсон наказав війсковому управителеви Сновденови видати до народу проклямацію з повідомленнєм, що Злучені Держави пічнуть вицофуватися зі Санто Домінґо.

ДЕ ВАЛЄРА ДЕСЬ ЩЕЗ.

Президент ірляндської републики, Імон Де Валєра, який вже від пів року перебуває в Злучених Державах, щоби вести аґітацію за признанием самостійности Ірляндії, щез був десь перед 2 тижнями. Його секретар подавав ріжні вісти про його побут, кажучи, що він хорий, що потребує спочинку і т. д.

Тимчасом британські власти зачали пильно слідити, чи часом Де Валєра не перекрадається до Ірляндії на якім анґлійськім корабли. До тепер поліція не викрила нічого певного.

Тому, що сейчас по святах мав Де Валєра розпочати нову обіздку по Злучених Державах, — як це говорив його секретар — а в означенім часі не явився, тому є причина до здогадів, що він дійсно виїхав з Америки. Тимчасом його приятелі кажуть, що він має нервове потрясення. тому лікарі заказали йому з ким небудь стрічатися. Наслідком того Де Валєра укривається дальше.

В ПОГОНІ ЗА ЗЛОЧИНЦЯМИ.

Від місяця почали множитися в Злучених Державах розбої по великих містах. Особливо Ню Йорк і Шікаґо були тереном попису для злочинців.

Щоби положити конець, або хоч припинити це суспільне лихо, взялися поліційні власти до енерґічної праці. Богато зі злочинців дійсно приловлено і позасуджувано на довголітну вязницю. Звісна вязниця в Сінґ Сінґ в нюйорськім стейті дістала останнього тихня 92 нових „товаришів", які мають сидіти від 6 до 60 літ. Тому, що вязниця переповнена, треба було перевезти 110 давних, меньше небезпечних вязнів, до інших вязниць.

АМЕРИКА ДОМАҐАЄТЬСЯ ПРОЦЕНТІВ ВІД АНҐЛІЇ Й ФРАНЦІЇ.

ВАШІНҐТОН, 26. грудня. — Злучені Держави розпочали переговори з Великою Британією й Францією в справі сейчасової заплати проценту від позички у висоті 9 і пів міліярда долярів, даних тим краєм підчас війни. До тепер переговори мають малий успіх.

Річний процент виносить 450 міліонів долярів, а його заплата принесла би велику полекшу і фінансах Америки — заявив секретар скарбу Гавсто.

ДО ХВАЛЬНИХ УРЯДІВ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ У. Н. СОЮЗА.

З нагоди відбувшоїся конвенції У. Н. Союза головна екзекутива ухвалила, щоби в місяцях грудни 1920 р., січню і лютім 1921 р. принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного.

На відбувшійся конвенції нарід свідомо сказав свою волю. Нарід переконався, що господарка в У. Н. Союзі є уміла та члени тоїж орґанізації мають повну ґарантію свого обезпечення.

З днем 1. січня 1921 р. входить в життє ухвала, силою котрої кождий член в разі каліцтва дістане відповідну запомогу аж до суми $300 без нарушення його посмертного.

Для добра нашої найстаршої і найбільшої української народної орґанізації просимо доложити всіх сил, аби приєднати до неї як найбільше число членів.

Де ще нема відділу У. Н. Союза, там шість свідомих і щирих Українців можуть заложити такий відділ.

Кождий член дістане прегарну грамоту, котра буде оздобою його хати, а крім того відзнаку, статут і платничу книжочку, та буде користати зі всіх прав і привілеїв У. Н. Союза.

Всі близші інформації дістане кождий в головній канцелярії У. Н. Союза:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:
К. Кирчів, гол. предс.
Р. Слободян, гол. секр. рек.
С. Ядловський, гол. секр. фінан.
В. Левчик, гол. касієр.
А. Савка, завідатель „Свободи".

НОВОРІЧНА ПРЕМІЯ ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Видавництво „Свободи" постановило роздати новорічні премії для всіх тих передплатників, котрі пришлють свої передплати на дневник „Свободу".

Премія складаеся з книжочок видавництва „Свободи" і других американських та крайових видавництв.

Хто пришле цілорічну передплату в сумі $7.00 — дістане в дарунку книжок вартости $2.00; хто пришле піврічну передплату в сумі $3.75, дістане книжок вартости $1.00; хто пришле передплату на 3 місяці в сумі $2.00, дістане книжок вартости 50 центів.

Кождий передплатник дістане свою премію сейчас по зложенню своєї передплати. Кошти пересилки книжок оплатить видавництво.

Преміові дарунки, як: книжки, музичні твори, мапи і портрети належить вибирати зі спису, який подаємо окремо на 4-тій стороні сего числа. Радимо кождому витяти і заховати собі сей спис до часу, в якім належиться відновити передплату. Нові передплатники можуть сейчас користати з сеї Новорічної премії.

Такої великої преміової нагоди для передплатників, досі не давало жадне українське видавництво в Америці.

Тепер якраз відповідний час до читання книжок. Зимові довгі вечери і скучні неділі в хаті, виповнять при читанню довгі години фізичної безчинности і скріплять ум на дні весни.

У самім-же дневнику „Свободі", кождий найде все те, що тикаеться щоденних подій про наше і світове життє і як воно приходить, а книжка дасть кождому науку, стане дороговказом життя і поведе Вас до кращої будучности.

Книжка має все свою вартість. По прочитанню, збогачує Вашу бібліотеку або можна нею зробити дарунок другій особі або переслати до краю чи в табор.

Виказані у списі книжочки належать до найкращих, які видавано тут в Америці.

(Гляди за Списом Премій на стороні 4-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business Manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

З Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо вони стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

„СВОБОДА" ПОТРЕБУЄ 6.000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ПІДПИРАЙТЕ СВОЮ ҐАЗЕТУ І ДБАЙТЕ ПРО ЇЇ РОЗВИТОК!

Постановою 15-тої конвенції У. Н. Союза і його членів через загальне голосованне рішено, що „Свобода" з Новим Роком, 1921-им, виходить яко дневник. З 8.779 голосів, відданих в часі падолистового референдум на мітінґах відділів У. Н. С. **7,306 голосів віддано за дневником,** а лише 803 голоси за тижневником і 670 голосів за дотеперішнім двсдневником.

Се значить, що загальна публична опінія українська в Америці є за тим, щоби „Свобода" виходила дневником.

І се рішенне є побідою загалу.

Але того ще мало. Мало того, що „Свобода" буде виходити щодня. **Треба ще, аби вона мала гарний успіх; поступала і розвивалася.**

А до того є тільки одна дорога:—

Як члени У. Н. Союза, дотеперішні передплатники „Свободи" і всі прихильники У. Н. Союза і „Свободи" в короткому часі приєднають для обновленого дневника 6.000 нових передплатників, котрі згори зложать передплату!

Пригадуємо, що **цілорічна** передплата для передплатників дневника „Свободи" **в Злучених Державах виносить 7 долярів, а цілорічна** передплата **для Канади 10 долярів** (з причини дорожшої пересилки і ріжниц в ціні американського і канадійського доляра).

Кождий, хто пришле згори цілорічну передплату, крім того, що мати-ме заплачену передплату за повних 12 місяців, **дістане даром яко премію книжок на ціну 2 доляри** (після його власного вибору з цінника, оголошеного в „Свободі").

Тож, не гайте часу, а мерщій приєднуйте нових передплатників „Свободі" і самі присилайте передплату та користайте з премій, поки пора!

Памятайте, що „Свобода" се Ваша ґазета, і що як дбаєте про її поступ і розвиток, то дбаєте для себе самих, а не для кого іншого!

Видавництво дневника „Свобода".

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ НА РАТУНОК СТАРОГО КРАЮ.

Ми вже писали про те, що **Український Червоний Хрест в Канаді** вислав значнійшу суму ($17.500.00) на допомогу старому краеви.

Тепер же серед канадійських Українців дальші збірки на поміч голодним, хорим і вязненим в Галицькій Україні ідуть скорою ходою.

Українські ґазети містять поклики і статті та містять виказ жертв і приймають жертви, які передають до одної збірної скарбниці під управою Українського Червоного Хреста в Канаді.

Самий же У. Ч. Хрест в Канаді — як вже звісно нашим читачам зі „Свободи" — оголосив **загально-українську збірку на цілу Канаду в день 9-ого січня, 1921.**

Українська преса в Канаді однодушно підпирає сю благородну акцію У. Ч. Хреста і не робить жадних, хотяй би найменьших спорів, ізза ратункової акції. Видно, зрозуміли, що не треба сваритись ні спорити ізза, того, хто і кілько має дати на ратунок вмираючих братів і сестер в нашім нещаснім рідним краю. **Бо і пощо-ж сваритись, коли звісно, що дати повинен кождий і то як найбільше, бо нема сумніву, що і найбільша жертва тільки загоїть найболючійші рани і лише спасе наших братів і сестер від загибелі.** Се є, безперечно, дуже красно зі сторони канадійських наших братів і за се їм належиться признанне.

А за ними повинні тепер пійти Українці американські.

Ми тут не будемо спорити за ратункову акцію для старого краю, то правда. Одно тільки лихо, що в нас є загальне розбиттє. **Але як ходить о старий край, то треба се розбиттє забути.**

Нехай кожда громада і кождий Українець зокрема сповнить свій обовязок для старого краю, то і се розбиттє оминеться, а старому краеви поможемо таксамо як і наші браття канадійські!

Пишіть до „Свободи", що робить Ваша громада: чи збирає поміч для Галицької України; чи уладжує віча, концерти, представлення. Напишіть також, як нічого не робить і подайте, чому. Дописі написані коротко, виразно, читко, по одній стороні паперу і на картках невеликих, будуть все поміщені впору. Довгі, нечиткі дописі, писані на великих картках паперу, мусять довго чекати своєї черги.

ХТО МАЄ ПРАВО РІШАТИ ПРО ДОЛЮ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ?

ЧИ ЇЇ НАРОД, ЧИ НЕПРОШЕНІ „АПОСТОЛИ"?

Галичину давали Ляхам:

1. Небіщик Франц Йосиф І.
2. Старий Жорж Клемансо, із зломаним ребром.
3. Старий, хорий Вудров Вилсон.
4. Старий, хорий, уступивший американський заступник державного секретаря, Френк Л. Полк.
5. Посвячений отаман без армії і території, Семен Петлюра.
6. Большевицький делеґат в Ризі Адольф Йоффе.
7. Большевицький премієр, Микола Ленін (Володимир Улянов).
8. Большевицький міністер війни Лев Троцький (Бронштайн).
9. Большевицький премієр України, Христіян Раковський (Румун).
10. Редактор „Руского Селянина" у Львові, Витовт Демянчук.
11. Український поет у Львові, Сидір Твердохліб.
12. Український новеліст, соціяліст у Львові, Михайло Яцків.

Отже було вже 12 таких, що віддавали Галицьку Україну в неволю шляхотської Польщі.

А Польща була 13-та, що посягала вже рукою і хотіла взяти се, що 12 її приятелів їй давало.

Тільки ще найшовся хтось 14-тий, що спротивився тому контрактови.

Се був український нарід Галичини.

Хотяй **12 фалшивих апостолів,** з котрих перший вже помер, з легкої руки віддавали Ляхам Галичину, то **міліони народа, який ті апостоли віддавали в ляцьку неволю, сказали: — Ні!**

4 міліони українського народу в Галичині — відкинули польську неволю.

10.000 українського війска в чеськословацькій республіці — відкинули ляцьку неволю.

Сотки тисяч галицьких Українців в Европі: на Україні, в Росії, на Буковині, на Угорській Україні, в Чехословаччині, у Відні, столиці австрійської республіки, в Німеччині, у Швайцарії, в Італії, у Франції, в Бельгії, в Голяндії, в Анґлії, — відкинули польську неволю.

Більше як пів міліона галицьких Українців в Злучених Державах — відкинули польську неволю.

400.000 галицьких Українців в Канаді — відкинули польську неволю.

60.000 галицьких Українців в полудневій Америці, в республіках Бразилії й Арґентині, — відкинули польську неволю.

Є ще українські вигнанці з Галичини і в Сибірі, особливо на українському Зеленому Клині над Тихим океаном; є ще в Центральній Азії (Туркестані); є і в Африці, — **а всюди вони відкинули польську неволю для Східної Галичини.**

Отже, більше як 5 міліонів уроженців Наддністрянської України, або їх синів і дочок — заявили свій рішучий протест проти віддачі їх рідного краю в ляцьку неволю.

А за неволею заявилось тільки 12 фалшивих апостолів, котрих Ісус Христос мотузом гонив би, як би тепер прийшов на землю, за торговлю народом, — з котрих 9 не родилось навіть на Галицькій Україні.

Тепер є питанне, хто має більше право рішати про долю Галицької України: чи 5 міліонів її народу, чи може 12 фалшивих апостолів, з котрих три четверті є чужих і то з них один не жиє, а двох вже окалічіло?

Колись, за часів королівських, шляхотських і панських, то власне так було, що таких 12 „апостолів", живих, вмерлих, чи калік, мали більше право ніж міліони народу, бо як ті пани забирали землю в посіданне, то забирали разом з робітним народом, котрий, на їх думку, належав до них яко живий інвентар.

Як тепер ще можливі такі старосвітські вибрики, то знак, що ще гнила старосвіччина не цілком вимерла. Вона ще має своїх представників, вправді хорих як і сама вона, але вони ще не відійшли.

Ще доперва мають відійти.

Питанне є: Коли?

Хто желає добра Галицькій Україні і її 5-міліоновому бідному народови, той буде желати, **аби ті апостоли разом зі своєю неволею, якою хотіли обдарувати Галицьку Україну, відійшли в забуттє як найскорше, а в кождому разі в 1921-ому році.**

А Галицькій Україні пожелає, аби як найскорше стала своїм вільним краєм, та щоби всі її вірні сини і дочки, що нині розсіяні по цілому світі, прибули домів і стали разом відбудовувати рідний край по довгих муках і терпіннях.

Той час вже недалекий, коли народ Галицької України буде господарем своєї землі, але обовязком всіх нас є працювати, аби він був як найлизший.

ЩО ПРИНЕСЕ НОВИЙ РІК ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ?

Чи принесе їй волю?
Може!
Але терпіння принесе ще їй богато, то річ певна.
Поможіть облекшити її терпінне, а поможете їй боротись за волю і здобути її!

РОЗМОВА В ЖЕНЕВІ ПРО „ПОЛЬСЬКУ КУЛЬТУРУ" В ГАЛИЧИНІ.

З Женеви пишуть нам, що коли один з членів збору Ліґи Народів питався Падеревського, чому він хоче Галицьку Україну прилучити до Польщі, сей розпучливо відповів:

— Алеж бійтесь Бога, месіє, таж там польська культура! Вона загине, як не буде під польською охороною!

— А яку ви охорону даєте тій польській культурі в Галичині? Війскову, правда?

— Н-н-ну, так...

— **То дуже слаба культура, як без війска не може утриматись!** Я памятаю, один Поляк мені говорив в Парижі, що ціла німецька культура в німецькій Польщі (Познанщині) трималась тільки при помочі баґнета. **Яка-ж тепер ріжниця між німецькою культурою в Познанщині і Вашою в Галичині?**

Падеревський замнявся і хотів „пояснити" ріжницю, але чогось йому не ішло і дав спокій.

Се чуло кількох сусідів і через те Падеревський вийшов із салі дуже схвильований.

Отамане, батьку наш,
Порадь тепер хоч ти нас:
Що мати-мем робити?
Як ту біду гонити?

— Ой це, хлопці, не біда,
Ще є наша „Свобода";
Прочитаєм „Свободу"
Тай поборемо біду!

ДЕНЬ 8-ГО ГРУДНЯ — ДЕНЬ „ПРОСВІТИ".

Українське найстарше, дуже заслужене просвітне товариство рішило святочно обійти день 8-го грудня, у 52-гу річницю свого заснування.

В часі кождого лихоліття, в часі великої, але мабуть і останньої проби, коли ворог докладає останніх зусиль, щоби нас зломити, коли слабодухи падуть у зневіру, а слабі характери йдуть на службу хвилевого переможця, у хвилині важкої народньої жалоби, товариство „Просвіта" кидає клич народнього свята.

Це неначе ясний блиск сонця, кинений нам ізза хмар, що густо закрили наше рідне небо. І коли усяке народнє свято являється не тільки поважною маніфестацією, але й оглядом та рахунком минулого, а вказівкою на будуче, то свято „Просвіти" має й мусить мати під тим оглядом велике значіння.

52 роки тому на Галицькій Україні сумно було. Недостача інтеліґентних робітників. Брак віри в будуччину народу кидає його слабодухів в обійми московщини і польщини — веде на чужу службу. Мова і імя наше поневіряні, топтані, переслідувані. Нарід без просвітних організацій розбитий, безпосередно використуваний та гноблений економічно, без політичної сили й без значіння. І саме під ту хвилину, коли готовлено українському народови труну, щоби живцем покласти його в могилу, горстка щирих молодих людий закладає товариство „Просвіта". Почалася праця і труну розбито.

„Просвіта" підходить до народу і своїми виданнями, книжочками. Будяться і ростуть знання та національна свідомість. Повстають завязки організації просвітної і економічної, виростають читальні, крамниці, шпихлірі, каси і т. д. А далі ця організація поширюється і відається в нарід чим раз глибше й глибше. З лона „Просвіти", що вже не в силі заспокоїти як слід усіх потреб народнього життя, виходять нові організації, нові товариства та інституції, як „Дністер", „Краєвий Союз", Сільський Господар" і инші. Тисячами читалень, десятками філій з їх ріжнородною діяльністю покриває „Просвіта" нашу рідну країну, витворює кріпку просвітну і економічну організацію і по чатирох десятках років своєї праці робить з маси просвічену, економічно незалежну, свідому національних і політичних прав націю.

І коли мимо великої руїни нашої рідної, багатої землі, мимо ограблення й катування, мимо арештів, шибениць, безпримірних мук і терпінь, мимо топтання нашої землі чужими війсками, ми не впали й не зломилися, то в тім велика заслуга „Просвіти".

Коли ми з початком війни зірвалися до високого лету орла, щоби добути для себе незалежне політичне життя, коли мимо соток тисячів жертв ми хвилево знеможені й скалічені не втратили з очий нашої високої цілі і набираємо сил до нового лету, то це у великій мірі заслуга „Просвіти".

І тому ялося нам, як культурній нації, гідно віднестися до свята „Просвіти" і живо відкликнутися на його горячий зазив. Свято „Просвіти" мусить статися початком обновлення наших просвітних і економічних орґанізацій. Український нарід мимо усяких страхіть і погроз мусить приступити до живої орґанізаційної праці, яку нам ще вільно робити. Скрізь по нашій рідній країні нехай відживають читальні, філії і економічні товариства, а де їх досі не було, там приступати до орґанізування нових. На місце давних робітників, що впали жертвою війни, нехай входять нові робітники і, памятаючи на велику вагу хвилини та відповідальність перед історією, нехай беруть в руки просвітну роботу. Концертами, відчитами, промовами віддаймо честь великій праці „Просвіти", а рівночасно зробім перегляд своїх сил і будуймо нове життя.

При тім усім памятаймо на те, що матірне товариство є без фондів і без якихнебудь підмог. Скиньмо на почесний дар для нього міліоновий фонд, який давби йому змогу далі вести свою корисну діяльність.

Уважно прочитаймо відозви товариства і негайно відповіджмо на них роботою і грошем.

Матірне товариство розпочинає своє свято у Львові дня 7. грудня. Два концерти: 8-го грудня у великій салі Лисенка і популярний дня 12-го грудня в салі Народнього Дому з промовами і при співучасти наших найвизначнійших музичних сил, відчит громадянки Малицької, популярна вистава для молоді і т. д.

Нехай рівночасно, а як це неможливе, то протягом місяця грудня відсвяткує наш нарід гідно велике свято „Просвіти".

Нехай це свято скріпить наші серця почуттям сили і святої віри вв остаточну побіду.

УКРАЇНЦЯ ЛЯХ НЕ ЗІГНЕ!

Ляхи гадали, а може ще гадають, що переслідуванием зломлять галицьких Українців.

Але завелися.

Галицькі Українці не зігнулись ані одробинки.

Зломиш мене, Ляше, — каже Українець, — **але не зігнеш.**

Зломиш на здоровлю, на майні, але не зігнеш Українця як польського відданого, польського раба, — **бож само імя Українець значить вільний чоловік, вільний горожанин вільної України!**

Поки Лях не вирве Українцеви із серця його любови до волі і рідного краю, поти він його не зігне.

А того він не осягне ніколи, як і ніколи не осягнув був в історії.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Л. Ковтун, Ню Йорк, Н. Й. — Напишіть, що то за організація сей **Український Народній Кружок,** а саме, хто його зорганізував і які його цілі. Тільки знаючи близше про якусь організацію, можемо про неї писати. Годі нам писати або містити відозви організації, про якої склад і завдання не маємо жадних відомостий.

Ярослав Пелехович, Денвер Колорадо. — Вашої статті не можемо помістити, бо вважаємо, що хто представляє собі і другим можливість або порадність введення комуністичних теорій в життє, то є в блуді сам і других вводить в блуд. Усякі теорії, хотяй би найкрасші, а всетаки останутся нічим іншим тільки найкрасшими теоріями, як їх не дасться примінити в життю. За реформами для хліборобської України, Московщині і Білоруси не треба шукати в теоріях комуністів і анархістів, але дома, у себе. Її треба шукати і найти через **студіованне місцевих відносин і потреб.** Як би всі учені тільки замкнулися в теоріях, а не студіювали дійсного життя, то дійсне життє людий ніколи з тих теорій не мало би користи. Се найліпше показалось тепер на Росії. Большевики в Росії в дійсности жадного комунізму не завели, але стараючись убити особисту ініціятиву людий убили продукцію і спинили поступ. Нарід то є люди. **Які люди, такий нарід. Убити ініціятиву людий — значить також убити ініціятиву народу. Упадає продукція одиниць — упадає продукція народу. Упадає поступ одиниць — упадає поступ народу.**

Такі наслідки вже тепер видно в Росії, на Україні і на Білоруси, і длятого, гадаємо, там большевицькими реформами нема чого одушевлятись. Большевизм має значінне яко революційний рух, але ніколи яко суспільний реформатор.

Справедливість можуть завести **соціялістичні реформи** через переняттє великих капіталів в руки держави і через кооперацію горожан, але ніколи касарняний режім комуністичний.

Ми вважаємо дискусію на сю тему корисною і ми нераз містимо большевицькі голоси навіть цілі промови Леніна, але фанастичну пропаганду комунізму вважаємо за шкідливу бо всякий фанатизм має то до себе, що захоплює чоловіка якоюсь теорією і відвертає його від дійсного життя, від пізнання його, студіовання і розуміння.

В Росії повстав був фанатизм за большевизмом; але таксамо може тепер повстати фанатизм проти большевизму. Фанатизм то соломяний огонь, на якім нічого не можна будувати. Правда, фанатизм може кинути світло на минуле і будуче, але то все. Як нарід хоче будувати у себе нове життє, то не з того світла бере науку, але з того, що побачив при тім світлі у своїм життю хвилево, а що опісля буде видіти при щоденнім світлі сонця.

Теорії є в життю народів; їх треба тільки взяти, а не ввозити народам теорії з брошурок і казати їм, що се теорії їх життя теперішнього і будучого.

Комуністичні теорії не змінили суспільного і культурного життя народів бувшої Росії; вони його тільки зруйнували, а притім і себе.

Як посилаєте на яку газету передплату на рік згори, то Ви не знаєте, чи вона буде виходити ще цілий рік, але про „Свободу" знаєте, що буде виходити і рік і десять і двайцять і більше, отже не маєте чого надумуватись, чи післати згори цілорічну передплату чи ні. Пішліть зараз, а тим зробите добре і собі і газеті і справі загальній.

ЧОМУ НЕ В КУТАХ?

Польські троблі з „русіньскім університетем" в Станиславові. — Чогось Варшаві не везе в Галицькій Україні. — Польща не знає, як вийти з троблю.

Поляки хотіли побудувати свою „Польску" в Галицькій Україні.

Назвали її просто з моста „малопольска" (Українці з того сміялись і казали, що Галицька Україна хиба тому **„малопольска", що там мало Поляків;** і по правді їх там меньше ніж Жидів, а як Жиди не називають нашого краю „малопалестина", то чому Мазурі або Варшавяки мають наш край прозивати своїм поганим прізвищем!).

Потім казали Петлюрі забити червоні палі по східному боці Збруча, а по західному боці Збруча для провокації українського народу забили свої дурні червоно-білі стовбурі (не даром по англійськи і стовбур і Поляк однаково називається „поул").

Але як побачили, що тяжко буде їсти цілу Галицьку Україну, зачали вихтуватись, аби тільки зїсти по ріку Буг, а від ріки Буга до Збруча створити маленький український край під польською опікою.

Аби Українців приєднати для такої маленької Галицької України, обіцяли їм університет в Станиславові.

І тому внесли навіть у свойому славетному „сеймі" у Варшаві проєкт на заложенне **„русіньского університету в Станіславове".**

Однак якось не ішло з тим університетом. Галицькі Українці не хотять ані ділити Галицької України; ані не хотять варшавського „русіньского університету" в Станиславові з Варшави, але свого українського у Львові, ведованого Українцями; ані загалом не хотять з Польщею мати нічого спільного.

Бачать Ляхи, що й аліянти їм не дають Галицької України.

Ані Америка не дає.

Ані Ліга Народів не дає.

А Петлюра давав, але вже сидить заарештований Ляхами в тій Галицькій Україні, що її давав Варшаві.

Одні большевики ще дають Ляхам Галицьку Україну.

Адольф Йоффе торжественно передав Янови Домбському Галицьку Україну на папері в Ризі.

Але й се, що було в Ризі, Ляхи вже зачинають ригати, і не знають, що ще з тої усієї каші буде, якої вони наварили.

Також не знати, що буде з „русіньским університетем" в Станиславові.

Ануж Українці його збойкотують, а собі заложать заграницею, а Ляхи годі перед світом виставляться на сміх.

Бо хто-ж з ними, окрім Витовта Демянчука і Сидора Твердохліба?

Отже панки-Ляшки тяжко задумались і стрималися з „русіньским университетом" в Станиславові.

Бо ануж прийдеться його муфувати до Варшави?

А часом може так трафитись, що й не буде куди муфувати, якщо воянтво несподівано заскочить. А хто тее нині може знати, що буде за рік, за два, або за шість?

Для безпечньства такий „русіньскі університет" ліпше було би вже поставити в Кутах. Раз, що Кути є в куті на Покутю, і ніхто навіть би не знав, що він там, а друге, на випадок якого пролому в польській ріжкатій лінії можна би його перевезти на тарадайці через Черемош на Буковину, а з Буковини до Бук-арешту, столиці Рум-унії, яка недавно румом запивало унію з Польщею.

Проба не зашкодила би, але се мусів би бути движимий університет, на колесах, так як славний польський „вуз Држималя", або той „вуз", котрим Поляки тягнули Падеревського по улицях Кракова.

І відразу не зашкодило би у Варшаві приготовити для нього музей.

В СПРАВІ НАПАДУ НА УКРАЇНСЬКУ СПІЛКУ В КЛІВЛЕНД, О.

(Допись „Свободи").

В „Свободі" з дня 12. грудня, 1920, була поміщена допись про „розбійничий напад на Українсько-Американську Будівельну Спілку в Клівленд, Огайо". Допись не цілком вірно описує сей напад, длятого прошу в тій справі дещо спростувати. Шістьох бандитів дня 4. грудня в само полудне заїхало перед Спілку. Один зістався в автомобілі, другий став у входових дверях, а чотирох увійшло до середини. Видали розказ: „руки в гору". Було кількох людий під той час в Спілці. Тих поставили в ряд лицем до стіни, а секретареви, п. М. Лазуці, казали отворити двері, що провадять до вольти. На щастє, гроші перед хвилею віділано до банку, так що в Спілці знаходились тільки гроші сколектовані в протягу найвисше одної години в сумі $1.800. Один з депозиторів, що власне в хвилі вступу бандитів депонував гроші, хотів утікати, і сего сейчас пострілено. Куля застрягла в кости в рамени. Його відставлено до шпиталю. Імя постріленого Назаревич. Чується вже ліпше. Кулю з рамени витягнено. Бандити зрабували $1.800, спокійно повсідали до автомобілю і відїхали. На улиці декотрі люди завважали, що діється й ішли на ратунок, та бандит, що стояв у входових дверях, затримав їх, грозячі вистрілом.

Спілка є обезпечена від рабунку і не потерпіла ніякої страти.

З поважанием
Филимон Тарнавський,
предсідатель Спілки.

ЧОМУ МАЄТЕ СОБІ ЖАЛУВАТИ ҐАЗЕТИ?

Пощо Вам купувати „Свободу" на стендах, коли як пішлете 7 долярів, то вона буде щодня рано приходити просто до Вашої хати. Мало не три сотки чисел до Вас прийде за рік.

Тепер почта в Злучених Державах скоро привертається до нормального передвоєнного ставу і буде доручувати ґазету дуже точно. Крім того видавництво „Свободи", друкуючи ґазету на плоско-ротаційній поспішній пресі, і адресуючи при помочі нових поспішних адресових машин, цілу висилку ґазети полагоджує дуже скоро і точно; так що нарікань на недоставу або спізнение не буде.

Станьте цілорічним передплатником самі і другим радьте. Чим більше підіпрете „Свободу", тим ліпшою її зробите, а не для кого іншого тільки для себе самого і для всього загалу.

Притім памятайте, що видавництво „Свободи" дає кождому цілорічному передплатникови, що пришле згори передплату, премію в книжках (після вибору передплатника) вартости двох долярів.

Нехай не буде писменного Українця в Злучених Державах, Канаді і Бразилії, котрий не був би передплатником „Свободи"!

Кождий Українець прецінь варта бути своїм власним, самостійним передплатником своєї ґазети, а не стояти в чужу ласку і читати позичену ґазету, або чужу, або жадної, як часом годі позичити або купити.

Чого маєте собі жалувати? Досить, що Вам другі жалують. Зараз нині зладьте передплату і пішліть за себе до „Свободи"!

Василь Пачовський.

ЧОМУ?

Ніхто не знав, чого степи шуміли;
Чому могили сонні потряслись;
Чому поля від крови червоніли;
Чого серця від жовчі занялись?!

Ніхто не йшов провідаться знгонів
Чому на них горіла братня кров;
Чому лунав до бунту голос дзвонів;
Чому в ланах загинула любов?!

Лишень летіли круки на загони,
І витягали кости із могил;
А над ланами гомоніли дзвони,
І було чути шум великих крил.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

Жертви посилається до American Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St., New York City. Збірку контролює Др. С. Демидчук.

41. о. Михайло Олексів, Вілксбері, Па. $5.00
42. Йосиф Стеткевич, Джерзи Сіті, Н. Дж. $5.00

Разом в сьогоднішнім виказі $10.00.
Всього від початку $309.10.
Остає в касі $107.10.

Богато з викликаних громадян не складає своїх жертв. Ті громадяни, що викликають когось, повинні також вислати до викликаних картки з повідомленнєм, що їх викликано і попросити, щоби зложили жертву.

РОДНОЙ УКРАЙНѢ.

I.

Я взор устремляю к полям Украины,
Гдѣ юности дни протекли,
С надеждою видѣть родныя картины
Исполнены той же любви,
Какою мы жили, боролись за счастье,
За волю грядущих племен,
Хоть вспомнить нам тѣ высокія [страсти,
Чѣм был я не раз вдохновлен.

II.

Я взор устремляю к родному селенью
С надеждою видѣть друзей,
С кѣм часто дѣлил я свободы [стремленья
И мысли высоких идей,
Идей красоты и любви не порочной
И вѣчнаго братства людей;
И вѣрили всѣ мы — придет час [урочный,
И сбросим мы тяжесть цѣпей.

III.

Я взор устремяю с далекой чужбины,
И что же я вижу вдали?
Огонь превтратил Украину в руины,
Там родина тонет в крови;
Пожары оставили лишь пепелища,
Над жизнью глумились мечем;
Голодная смерть превратила в [кладбища
Поля и селенья кругом.

IV.

Я взор устремляю уж польный испуга,
Друзей Украины ищу;
О, кто же, скажите мнѣ, в руки [недруга,
Кто родину предал свою?!
Проклятія вам, потерявшим отвагу
И ум пред великої бѣдой;
И милая память погибнет за благо
В неравной борьбѣ роковой.

V.

И вот, наконец, обращаю к России
Надеждой исполненный взор:
Подымутся волны свободной стихіи,
Кровавый омоют позор,
Падет под ударами красной дружины
Послѣдная рабская цѣпь.
И новое солнце родной Украины
Освѣтит и поле и степь!

Бука-Танскій.

Кождий член У. Н. Союза і передплатник „Свободи" повинен тепер з Новим Роком приєднати „Свободі" найменьше одного передплатника, а само собою, чим більше тим ліпше передівсім для многотисячного загалу читаючої публики Вашої часописі.

Майте все на гадці приєднуванне передплатників дневникови „Свободі".

Хто не є передплатником „Свободи", того не можна рахувати до свідомих Українців.

ДИСКУСІЯ ПРО СОВЄТСЬКУ РОСІЮ І РАТУНОК ЇЇ ГОЛОДУЮЧОГО НАСЕЛЕННЯ.

Московські меньшевики, також як і большевики, стоять за „єдиную неділимою Росією".

(Звідомленнє Українського Пресового Бюра в Берліні).

Дня 22. падолиста с. р. відбувся в „Соціяльно-Науковім Клюбі" в Берліні виклад провідника російських меньшевиків **Абрамовича.** На викладі був також присутний лідер російських меньшевиків **Л. Мартов.**

Абрамович змалював дуже сумну і невідрадну картину економічного становища радянської Росії. На підставі статистичних даних він показав, що продукція у всіх галузях російського промислу упала аж до 5—7% продукції мирного часу. В Росії бракує всього. Показуючи на свої черевики, Абрамович заявив, що він має на своїх ногах одну десяту частину усього запасу черевиків радянської Росії для цивільної людности, бо перед його відїздом начальник магазину сказав йому, що там лишилось тільки девять пар черевиків, решта-ж то все черевики військові і жіночі. На тисячу дітий по школах припадає тільки 50 пар.

Те поліпшенне транспорту, яке осягнули большевики, також не є тривалим, а полягає на цілковитій руїні будучого транспорту Росії. **З попсованих льокомотив виймається здорові частини і вставляється в інші льокомотиви. Таким чином оздоровлено коло 400 льокомотив. Та невдовзі не стане з чого виймати запасні частини, так, що весь транспорт буде зруйнований.** Засівна площа зменьшилася до 30—40% засівної площі мирного часу, і се явище спостерігається також в чорноземному районі. **Робітниче населенне голодує. Останній жебрак у Західній Европі не живе так як там живе робітництво.**

Щоб дістати харчів для армії і міста, на села посилається безперестанні експедиції. А що місто за харчі не дає селу ніяких товарів, селянські повстання в радянській Росії не вгасають. **Се викликало між селом і містом, між мужиком і робітником, глибоку прірву, яка стає ще глибшою від того, що експедиції, які посилається на села, складаються не з ідейних елементів, а переважно з елементів темних.**

Абрамович апелював до Німців, щоб вони ратували Росію, бо вона гиье. На його думку, є три передумови для вратовання Росії: 1—2. — Німеччина повинна дати Росії товари; і 3 — радянський уряд повинен змінити свою політику до селянства.

* * *

По викладі Абрамовича завязась дискусія, в котрій з української сторони забрав слово **д-р Р. Стоцький.** Він звернув увагу присутних на те, що Абрамович уживає слово „Росія" в старому державному розумінню, яке включає Московщину й Україну. З огляду на те, що при навязанню товарообміну міродатну ролю відгравати-ме український цукор, збіже та ріжні інші сирі матеріяли, головною проблемою економічного відбудовання між Сходом є кристалізація відносин між Московщиною й Україною. Не тільки республікансько-демократичні українські круги, але також провідники радянської української течії, як Винниченко, стоять на думці, **що Україна має творити самостійне економічне тіло, а тому Абрамович розпоряджається українськими богатствами, не питаючись господаря.** Шлях ратовання Росії, закреслений Абрамовичем, є тільки шляхом до збільшення сили большевизму, його терору над селянами і над чужими націями старої Росії, а також шляхом до нових війн та до поневолення немосковських народів. Українці глибоко співчувають стражданням московського народу, але гадають, що допомагати йому треба не шляхом товарообміну з большевицьким урядом, а тим шляхом, як Америка помагає тепер голодуючим краям Европи, з виразним підкресленнєм, що се є поміч населенню проти большевицького насильства. До сього ще виникає питання про поділ евантуально імпортованих до Росії товарів, себто як большевики їх поділять між поодинокими краями та групами людности. **Україна ніколи не зречеться того, щоб у тім поділі, як і взагалі в навязанню товарообміну, рішаючим чинником були українські кооперативи.**

Абрамович рішучо виступив проти думок, висловлених д-ром Стоцьким. У розмові, яка після того вивязалась, Абрамович отверто заявив, що на його думку, Україна і Росія мусять бути одним економічним тілом.

ОТРУТА.

(U. S. Public Health Service).

Аби случайно не отроїтись, не їж, не пий і не бери в уста нічого, про що певно не знаєш що воно таке. Се перше правило. Коли хто мусить держати в себе отруту, так повинен сховати її в безпечнім місци й заперту під ключем.

Коли щось зівши, випивши або принявши медицину здорова людина нагло занедужає, так се часто наслідок затроєння. Коли скільки осіб зівши ту саму страву раптом захоріє, то майже певно, що вони затроїлись зопсутими або гнилими харчами. Про такі случаї треба все сповіщати місцевий уряд здоровля, аби він міг перевести слідство, звідки зопсуті харчі взялись і хто завинив.

Коли тільки єсть підозріннє, що хтось затроївся, сейчас треба післати по лікаря. Післанець повинен лікареви сказати, який случай і чим мабуть людина затроїлася, аби лікар міг принести з собою відповідний антідот (лік проти отрути).

Не чекаючи лікаря, хорому треба сейчас дати еметик на рвоти, аби викинув з себе отруту ще не абсорбовану організмом. Нехай напється теплої води або солоної води або води з гірчицею (мустарда), скільки лиш треба, аби віддав спожиту страву і з нею трійку матерію.

Янко Купала.

ТИ ПРИЙДИ.

(Переспів з білоруського Олексія Яремченка).

Ти прийди весною,
Квіткою прийди;
Зацвіти чарівною красою,
Думку розбуди...

Ти прийди у літку,
Колосом прийди;
Жнив піснями ти у літку
Думку золоти...

Ти прийди зимою,
Сонечком прийди;
Казок дивною красою
Думку розбуди.

Ти прийди у осінь,
Зіркою прийди;
В світ далекий з шумом сосен
Думку поведи.

Прийди на могилу,
Квіткою прийди, —
І вербу сумну, журливу
Мені посади...

РІЧНО РОДИТЬСЯ 19,000,000 ДІТИЙ.

Часто стараються доказати, що війни є природним явищем для зменьшення надвишки населення світа. Хоч як сильним може бути сей аргумент, каже американський лікар Генри Сміт Вілліямс. — окажеться, що ся метода є дуже безуспішною, навіть коли пристосовувати її на скалю великої „Світової Війни" з 1914—1920.

Коли приняти під увагу найновійші статистики про населеннє світа, окажеться, що загальні жертви життя в часі великої війни зрівноважились із нормальним річним приростом світового населення.

Взявши під увагу, що активна боротьба великої війни тривала чотири роки, то прийдемо до заключення, що — по відчисленню усіх фатальних випадків між людьми, наслідки війни — населенне світа побільшилось за той час о 50,000,000 душ.

еС обчисленне основується на калькуляціях Г. Нібса, австрійського статистика, котрий обчисляє, що населенне світа виносило в 1914 році 1,649,000,000 душ; а приріст з року на рік він подає на 1.16% населення, або понад 19,000,000 душ річно.

Imperfect in original

СПИС КНИЖОК НОВОРІЧНОЇ ПРЕМІЇ

ЯКІ ПРИЗНАЧУЄТЬ ВСІМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, КОТРІ ПРИШЛЮТЬ ПЕРЕДПЛАТИ НА ДНЕВНИК „СВОБОДУ".

З ПОНИЗШОГО СПИСУ НАЛЕЖИТЬ ВИБРАТИ КНИЖКИ НА СУМУ ОЗНАЧЕНУ У ВІДОЗВІ, ПОМІЩЕНІЙ НА 1-ій СТОРОНІ СЕГО ЧИСЛА.

ОБРАЗИ І ПОРТРЕТИ:

Історичний Образ Українських Володарів та визначнійших мужів. Сей образ містить в собі 55 осіб і 22 важних инших подій, викінчене артистичне, в 10 красках і золоті. Розмір 28x35 цалів. Всі династії представлені в хронольогічнім порядку: київська, галицька, волинська, литовська і Гетьманщина. — Ціна $1.00

Велики карти України, величини 21x34 цалі, в 10 красках, на тревалім папери. — Ціна ....50 цнт.

В'їзд Богдана Хмельницького до Києва, прекрасний образ, 28x22 цалів величини. Се славний малюнок українського артиста-маляра п. Івасюка. — Ціна $1.00

Портрет Тараса Шевченка, один з найкрасших з малюнків українського артиста-маляра п. Красіцького, 28x22 цалів величини. — Ціна $1.00

Портрет Івана Франка, друкований на гарнім папери, величини 14x19 цалів. Ціна потрету з почтовою пересилкою ....50 цнт.

МУЗИЧНІ ТВОРИ:

Звуки України, нове розкішне виданє, яке містить в собі 7 найкрасших творів музичних на фортепян, як слідує: 1) Ще не вмерла Україна; 2) Засвистали козаченьки; 3) Українська Думка; 4) Закувала та сива зозуля; 5) „Сонце низенько, вечір близенько"; 6) Українська Шумка; 7) Козак. — Ціна..........$1.50

Вже воскресла Україна, вибір 10-ти найкрасших українських народних пісень під нотами на соля з супроводом фортепяна. — Ціна..................$1.50

Варшавянка, мішаний хор. — Ціна..............30 цнт.

Била жінка мужика, мішаний хор. — Ціна ......20 цнт.

Де ти бродиш, моя доле, дует із опери „Вій" на тенор і барітон. — Ціна ....25 цнт.

За Тебе Україно, мужеський хор. — Ціна ......30 цнт.

За Тебе Україно, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.

Збірка українських народних пісень, на скрипку, мандоліну, корцет, саксофон, барітон, альто і тромбон. — Ціна $1.00

Звуки України на фортепян. Містить: 1) Дівча в сінях стояло. 2) Ой за гаєм зелененьким. Виданє Укр. Музич. Союза. — Ціна ....35 цнт.

Згадка, мішаний хор. — Ціна ....25 цнт.

Жалобний марш, мужеський хор. — Ціна ....25 цнт.

Образ рожі, мішаний хор, сольо, сопран або тенор — Ціна ....40 цнт.

Побратався сокіл, мішаний хор. — Ціна........30 цнт.

Реве та стогне, мішаний хор. — Ціна ....20 цнт.

Разом товариші в ногу, мужеський хор. — Ціна..25 цнт.

Сміло други не теряйте, мужеський хор. — Ціна ..30 цнт.

Сміло други не теряйте, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.

Шалійте, мішаний хор. — Ціна ....35 цнт.

Як умру, то поховайте, мужеський хор. — Ціна...20 цнт.

5 пісень за 5 центів. 1) Український народний гимн. 2) Американський гимн. 3) Боже великий єдиний. 4) Марш соколів. 5) Марш січовий.

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА.

Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах.—Ціна 20 цт

Власна хата. Прольоґ. Для виповнення програми при отвореню власних Народних Домів і читалень.—Ціна 10 цт

Вихованець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна ....25 цнт

Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в одній дії, написав Петро Федисів. — Ціна ....15 цнт.

Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії.— Ціна 15 цнт

Зоря нового життя. Комедія в чотирох діях.—Ціна 30 цнт

Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт

Капраль Тимко або Що нас губить? Народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського. — Ціна........20 цнт

Козацьке Сватання, історичний образ на 3 дії з року 1648. — Ціна ....25 цнт

Кара за Гріх, сумний образ з життя американського народа, в 3-ох актах. — Ціна ....35 цнт.

Козацьке Сватання, на три дії. — Ціна ....25 цнт.

Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна ....15 цнт

Не клени. Образ з житя народа в однім акті.—Ціна 10 цт

Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобілевич) після поеми Т. Шевченка. — Ціна ....15 цт

Ох! не люби двох! Оперета в 3-ох діях. — Ціна 25 цнт

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма з співами в V. діях М. П. Старицького. (В переріб Александрова. — Ціна ....30 ц

Пан Штукаревич або оказія якої не бувало. Сільські сцени на 2. дії і 4 відслони зі співами. — Ціна....35 цнт

Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, написав Роман Сурмач. — Ціна ....25 цнт

Пекло в хаті. Образ з життя народа в одній дії.—Ціна 15 ц

Соколики, комедія в 4-ох діях. — Ціна..........35 цнт

Сатана в бочці. Комедія зі співами в 1. дії. Ціна 10 цнт

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з життя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів) — Ціна .... 20 цнт

Свекруха. — Комедія в 3 діях .... 25 цнт

Сватанє на Гончарівці, українська оперета на 3 дії, — Ціна ....35 цнт

Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна ....10 цнт

Украдене щастє. Драма з сільського життя в 5-ох діях Написав Іван Франко. — Ціна ....25 цнт

Хто винен, драма в трох діях. — Ціна..........15 цнт

КНИЖКИ.

Американські тростн. — Ковбой. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .. 15 цнт

Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — **Фляшка горівки.** — В добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт

Вільний чоловік і инші оповідання. — Ціна .....40 цнт

Вода в природі. — Уміркований та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт

Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями. — Ціна ....25 цнт

Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт

Ґеновефа. — Ціна .... 30 ц

Гуцули і Гуцульщина. — Ціна ....25 цнт.

Дяк. Оповідання Марка Вовчка. — Ціна..........20 цнт

Де любов там і Бог. — Ціна ....15 цнт

Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .... 15 цнт

І. Жовнір. ІІ. Оферма. Новеля з військового житя. — Ціна .... 10 ц

Жінка і її значіне в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт

Знанє житя. Написав др. С. Демидчук. — Ціна ...30 цнт

Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зілє. Безробітя. Павло в суді. Чорт і Микитиха. Вокачка. Милосердність Слон і чоловік. Добра днина. — Ціна..........20 цнт

За вольности України. — Ціна.................... 5 цнт

Загальна етноґрафічна мапа східної Европи, кольорована величини 12×13, в точними поясненями в англійській мові. — Ціна .... 10 цнт

Загальна фізична карта України і сумежні краї, величина 11×16, кольорована, в англійській мові. — Ціна 5 цнт

Збірка новісток. — Ціна .... 10 ц

За сестрою. — Є се найгарнійше оповіданє з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського Ціна .... 35 цнт.

З житя первісного чоловіка, дуже поучаюча, ілюстрована книжка, в дуже приступній і зрозумілій формі подає спосіб життя первісних і сучасних дикунів.—Ціна 35 цт.

З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповіданя, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстраций. — Ціна ....30 цнт.

Ілюстрована збірна. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожським козакам. — Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти (ілюстрація). — Ціна ....20 цнт.

Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Сльзи. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. Ціна 10 цт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 10 цнт.

Казки за Циганів. — Ціна ....10 цнт.

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко (23 ілюстрацій). — Ціна ....40 ц.

Людоїди і инші оповідання. — Ціна ....25 цнт.

І. Лист шинкаря до люцифера і відповідь. ІІ. Про алькоголь. — Ціна .... 10 цнт.

І. Маска. ІІ. Краса. Дуже гарне оповіданє.—Ціна 10 цнт.

Марта Борецка. Історичне оповіданє. — Ціна 25 цнт.

Монольоги, ч. 1. — Ціна........................20 цнт.

Монольоги, ч. 2. — Ціна ....20 цнт.

Монольоги ч. 3. — Ціна .... 20 цнт.

На чужині. Гарне оповіданє з різні пригоди в чужім краю. — Ціна ....15 цнт.

Напад на Січ. — **Павло Полуботок.** — Ціна......5 цнт.

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Сяпничий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

Оповіданє з військового житя і инші. — Ціна ...15 цнт.

Оповідання Панталеймона Куліша. — Ціна........15 цнт.

Оповідання Олекси Стороженка. — Ціна..........15 цнт

Про Батька козацького Богдана Хмельницького. Ціна 10 цнт.

Починок. Написав Богдан Лепкий. — Ціна ....15 цнт.

Промови і деклямації на весілях, хрестинах, і забавах. — Ціна ....10 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську шляхту. — Ціна 10 цнт.

Проти алькоголю. — Ціна ....20 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкритє Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пияньства, тілько виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

І. Про Шевченкові твори. ІІ. Оферма. — Ціна 20 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна......20 цнт.

Росія й Україна. — Ціна .... 15 цнт

Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.

Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.

Сільська вчителька, оповідане. — Ціна .... 10 цнт.

І. Серце не навчити. — **ІІ. Побратими.** — **ІІІ. Вістун.** — Ціна .... 10 цнт.

Страшна помста. — Оповіданє М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.

Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. — Стогін землі. — Ціна ....10 цнт.

Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.

Сплачений довг. Оповіданє з міщанського житя. Написав Данило Лепкий. — Ціна ....20 цнт.

Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .. 20 цт.

Товариска ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .. 15 цнт.

Український штукар. 212 гарних штук до забави.—Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт

Христос в Ґарнізоні, оповідання з військового життя, написав М. Яцків. — Ціна ....40 цнт.

Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна ....20 цнт.

Чорний кіт. Переклад з англійського. — Ціна ....10 цнт

Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін души великій. — Тарасова Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Виїмки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.

Що то є книжка? Початки козаччини (5 ілюстр.). Козачий кістяк. Кіндрат Бубненко-Швидкий. Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). Дві неві (оповідане). Мадам Польовія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). Ціна ....15 цнт.

Як люди живуть в Норвеґії і инші оповідання. — Приятелі. — Смерть. — Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботя віддавав. — Ціна ....20 цнт.

Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

НОВІ КРАЄВІ ВИДАНЯ.

Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів, 290 сторін друку. — Ціна..............$1.75

Гайдамаки, з портретом автора Тараса Шевченка. Сторін 100. — Ціна $1.25

Шлях до соціялізму (Ото Бауер). Сторін 48. Ціна 50 цнт.

Німецька Селянська війна (Фридрих Енґельс). Сторін 126. — Ціна $1.00

Соціяльна революція (К. Каутський). Сторін 148. — Ціна $1.00

Своє життя, розмови на біжучі теми (Петро Тихий). Сторін 64. — Ціна .... 50 цнт.

Достойно єсть, збірка, в Шевченкові роковини. Сторін 32. — Ціна ....25 цнт.

Думки (Тарас Шевченко). Сторін 48. — Ціна ...40 цнт.

Дещо про гроші. Сторін 24. — Ціна ....25 цнт.

Збір Поезій (О. Федькович). Сторін 32. — Ціна 25 цнт.

ЯК ПЕРЕСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ?

Найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі вітинок як посьвідку. Такий лист не треба реджіструвати а вистарчить 2 центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки місто гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, вибрало на річнім мітінґу отсей новий уряд: П. Стецик, предс.; І. Ґреш, заст. предс.; В. Колодрубець, секр.; С. Крук, заст. секр.; І. Березовець, кас.; С. Ковтун, заст. кас.; Г. Дац і О. Коганяк, доглядачі хорих; О. Завада, З. Вітяк і А. Борис, контрольори; С. Ковтун, дверник. Подається до відома членам, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 15. січня, о 7-мій годині вечером, в гали парафіяльній. Проситься всіх членів явитись і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів. Дорогі Братя! Тепер якраз добра нагода вступити до У. Н. Союза, бо знаєте, що У. Н. Союз в разі нещастя дає запомогу і виплачує посмертне ретельно, не так як деякі жидівські асекурації. — В. Колодрубець, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Николая, від. 341, вибрало на річнім мітінґу дня 5. грудня отсих нових урядників: С. Морозович, предс.; А. Жук, заст. предс.; І. Гусак, секр.; І. Кренціґлова, заст. секр.; В. Яцишин, кас.; Т. Сенчак, заст. кас.; П. Волянський і Т. Матійчук, контрольори; М. Савчак і С. Ломиш, доглядачі хорих; Д. Лупань, прапорник; Л. Періль, заст. прапорника; С. Морозович, опікун дітий; І. Гнатків, дверник. Родимці! Горніться під синьожовтий прапор У. Н. Союза, бо тепер приймається нових членів до сеї організації за 50 центів вступного. — І. Гусак, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Сестрицтво Пр. Діви Марії, від. 119, вибрало дня 19. грудня отсей новий уряд: М. Омелян (перша), предс.; К. Височанська, заст. предс.; М. Омелян (друга), секр.; К. Воловська, заст. секр.; А. Когут, кас.; М. Літепло, заст. кас.; М. Бурка і К. Залановська, контрольорки; А. Дзюмизай і К. Шпак, доглядачки хорих.— М. Омелян, предс.; А. Когут, кас.; М. Омелян (II), секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, вибрало на річнім мітінґу дня 19. грудня отсих нових урядників: Д. Цепкий, предс.; М. Ільків, заст. предс.; К. Пех, кас.; К. Пех, заст. кас.; А. Андрушко, секр. фін.; М. Кікта, заст. секр. фін.; Ф. Катулька, секр. рек.; М. Нагребецький і С. Карбовничак, контрольори; Д. Дуць і Г. Кузмінський, доглядачі хорих; П. Пех, поліцай; М. Цепко, капітан; А. Дідич і В. Проць, прапорники. Мітінґи будуть відбуватися таксамо як тамтого року, то є в першу неділю по 15-тім, зараз по Службі Божій, в гали церковній. — Д. Цепко, предс.; К. Пех, кас.; А. Андрушко, секр.

ВАНДЕРҐРІФТ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 110, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 2. січня, в домі Онуфрія Курочки в Норт Вандерґріфт, Па. Кождий член повинен явиться на тім мітінґу, бо будуть важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду. Будеться принимати нових членів до братства після ухвали, а до У. Н. Союза за 50 центів. Отсе є добра нагода стати членом У. Н. Союза за малі гроші. Котрий член на тім мітінґу не явиться, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — О. Курочка, секр.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Бр. св. Михаїла, від. 198, вибрало на річнім мітінґу слідуючих нових урядників: М. Кавалець, предс.; Д. Похитинський, заст. предс.; В. Савущак, кас.; П. Іваник, заст. кас.; Ф. Кривий, секр.; Г. Лисяк, заст. секр.; Д. Голод, контрольор; Р. Федорко і М. Похитинський, доглядачі хорих. — Ф. Кривий, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в пятницю, 31. грудня, в гали У. Н. Дому, 217 Е. 6-та ул., о годині 8-мій вечер. — Й. Мулярчук, предс.; Ю. Гаєвий, кас.; М. Марків, секр. фін.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, вибрало на річнім мітінґу дня 19. грудня отсих нових урядників: Т. Гніздор, предс.; Г. Кобал, секр.; М. Ющишин, кас.; М. Савчун і О. Зазуля, контрольори. Хто ще не належить до жадної української організації, нехай прийде на мітінґ нашого братства під числом 2619 Епел евеню, а ми приймемо його до братства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів. — Г. Кобал, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 47, вибрало отсей новий уряд: П. Магеровський, предс.; Ф. Борсук, секр.; В. Бурачок, кас. Повідомляється, що мітінґ нашого товариства відбудеться в пятницю, 21. січня, о годині 7-мій вечер. Кождий член має на тім мітінґу явитися. — П. Магеровський, предс.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. св. Василія, від. 364, вибрало слідуючих нових урядників: Н. Бусько, заст. предс.; І. Шарко, секр.; Н. Ярига, заст. секр.; І. Сенюта, кас.; Н. Кузьма, заст. кас.; Н. Кузан і П. Самсин, контрольори; Й. Небожук, доглядач хорих; П. Білаш, опікун дітий. — І. Шарко, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Сестрицтво Рождества Пресв. Богородиці, від. 216, вибрало на річнім мітінґу дня 14. падолиста отсей новий уряд: А. Синіцька, предс.; Е. Грабінська, заст. предс.; О. Шавала, секр. фін.; Т. Ничай, секр. рек.; К. Семчишин, кас.; К. Тупиця, заст. кас.; Т. Янусевич, А. Олещук і М. Стефанюк, контрольорки; М. Карплюк і А. Надворна, мирові судії; М. Красова, А. Стефанюк і К. Тупиця, доглядачки хорих; П. Мацях, дверничка. — О. Шавала, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 9. січня, о 2-гій годині пополудни. Обовязком кождого члена явитися на сей мітінґ. Будеться вибирати новий уряд, а старі урядники здадуть звіт зі свого цілорічного діловодства. Будеться принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів. Женщини, котрих мужі є членами, повинні вступати до У. Н. Союза, бо в 1921 році вони не будуть платити за газету, після ухвали XV. конвенції. — С. Потирай, предс.; П. Марамаш, кас.; М. Дмитрів, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. Покрова Пресв. Богородиці, від. 258, вибрало на річнім мітінґу дня 12. грудня слідуючих нових урядників: П. Кріль, предс.; Ю. Мидрик, заст. предс.; М. Троян, кас.; П. Мудрик, заст. кас.; А. Деркач, секр.; Н. Афтанас, заст. секр.; Г. Сьлончка, доглядач хорих на Мікізракс; М. Афтанас, доглядач хорих на [illegible]; Карпа, дверник. Мітінґи відбуваються в другу неділю в місяци. Котрий член не явиться на мітінґу що другий місяць, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — П. Кріль, предс.; М. Троян, кас.; А. Деркач, секр.

ФУЛТОН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 263, вибрало на річнім мітінґу дня 19. грудня отсей новий уряд: С. Козорт, предс.; В. Зарічний, секр.; Д. Коваль, кас.; Д. Олінський, контрольор; Д. Вороняк, доглядач хорих. — В. Зарічний, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326, вибрало на річнім мітінґу дня 12. грудня отсей новий уряд: Н. Колодій, предс.; І. Срибер, заст. предс.; С. Сеньків, кас.; П. Прокоп, заст. кас.; І. Соколовський, секр. рек.; Т. Колодій, секр. фін.; О. Лесик, В. Своренъ і С. Ґоршковський, контрольори; П. Беднарчик і К. Шиманський, доглядачі хорих; А. Турок і С. Мечниковський, прапорники; М. Ґуральчик, дверник; Н. Колодій, опікун дітий. Мітінґи будуть відбуватися в другу неділю по першім, о 2-гій годині пополудни. На мітінґу, який відбудеться дня 9. січня, мають усі члени явитися, бо буде звіт з цілого року. — І. Соколовський, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від. 218, вибрало на річнім мітінґу дня 19. грудня слідуючий новий уряд: Й. Сокіл, предс.; Н. Курецький, заст. пр.; М. Ткачишин, секр.; Й. Залановський, заст. секр.; С. Шубеляк, кас.; І. Ярема, заст. кас.; І. Клюс і І. Лесюк, контрольори; І. Ґринечко і І. Цепінь, доглядачі хорих; Т. Адамяк і Й. Стахура, післанці; А. Дрозда і Ф. Мазур, прапорники; Е. Омелян, капітан. — Й. Сокіл, предс.; С. Шубеляк, кас.; М. Ткачишин, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка вибрало отсей новий уряд: В. Григірчак, предс.; О. Мицан, заст. предс.; Г. Ничка, кас.; С. Атамчинець, заст. кас.; Н. Похмурський, секр.; В. Діка, заст. секр.; М. Сасс і М. Яблонський, контрольори; І. Ґема і П. Телевяк, прапорники; В. Атаманець і Ф. Плішка, доглядачі хорих; Т. Гайда і К. Гаврилюк, дверники. — Н. Похмурський, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. Николая, від. 193, вибрало на річнім мітінґу отсей новий уряд: М. Гайдук, предс.; Д. Бойко, заст. предс.; М. Малишевський, писар; М. Калина, заст. писаря; П. Молодечий, кас.; І. Джурняк, заст. кас.; Б. Буняк, доглядач хорих; Д. Бойко, П. Нагаджина і В. Фил, контрольори. Мітінґи будуть відбуватися кождої другої неділі по першім в гали Укр. Н. Дому під числом 617 Юніон стр. — М. Малишевський, писар.

БЕРВІК, ПА. Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 164, взиває своїх місцевих і позамісцевих членів, аби всі явилися на річний мітінґ, котрий відбудеться в гали церковній в неділю, 2. січня, о годині 2-гій пополудни. Буде вибір нового уряду, звіт старих урядників з їх цілорічного діловодства, звіт контрольної комісії і таке инше. Проситься позамісцевих членів прибути і взяти участь в нарадах. Накликується тих, котрі ще не належать до нашого товариства і до У. Н. Союза, щоби прийшли і вписалися в члени. Дуже радо приймемо до товариства, і до без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів. — В. Грещук, предс.; П. Ґелетій, кас.; Н. Піціль, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22, вибрало дня 18. грудня слідуючих нових урядників: Г. Бардак, предс.; В. Когут, заст. предс.; Ю. Яринський, кас.; Т. Стеґницький, заст. кас.; М. Баглай, секр.; І. Кравчук, заст. секр.; І. Каравець, трестіс; С. Заблоцький, М. Заверуха і А. Харук, контрольори; Г. Пісецький, Н. Братівник і В. Пісецький, доглядачі хорих; В. Семчишин і А. Куцарський, прапорники; М. Федас, капітан і голова галі. — Г. Бардак, секр.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Хвальному Урядови У. Н. Союза за уділенне мені запомоги в сумі $50 з фонду вбогих. Бажаю У. Н. Союзови як найкрасшого поводження в його так великому ділі. — **Никола Перон,** член 35-го відділу У. Н. Союза в Френкфорд, Па.

ПРО ВЕСЕЛІСТЬ.

Найприємнійшою оздобок характеру, яка дорогу до раю земського устелює рожами, є веселість. Весела думка своїм блеском розгонить болючі хмари зі серця, що пригнітають і огірчують життє. Передівсім веселе успособленне женщини, матери, господині, дочки—чаруючо відбиваєтьсѧ на окруженню, а особливо на гостях, вступаючих в чужий дім. Привитанне у веселім і притягаючім тоні ділає на кождого ублагороднюючо, побуджує до приязни, до довіря, і витворює глибше психічне побратимство. Діти без веселого успособлення є слабими рослинами, бо природа звичайно кождого здорового обдаровує веселостю, яко протиліком на гіркі хвилі, які кождому в життю приходиться стрічати.

В родиннім життю відіграє не малу ролю також веселість батька. Рівнається вона соняшним лучам, під котрими розгрівається любов і привязанне родинне, що найделїкатнійші цвіти серця наповнює радостю і побуджує до життя. Хто хорих відвідує, а заблудших наводить на праву дорогу, той богато добра робить, а ще тимбільше, коли товаришить йому щиросердечна доброта серця і веселість. Терпеливість і веселість є дарами з неба даними, які повинні кождому товаришити ціле його життє, осолоджувати його хвилі і бути підвалинами гарного й чистого характеру.

ЦІКАВІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПРО СМІХ.

Що властиво зовемо сміхом? Давно смiялися з приступі великої радости щиро, аж за боки бралися; нині убирають обличе в сміх, як в маску, щоби під нею укрити почуття, які не мають звязку з веселостю. Бувають люди, що ніколи не сміються, хотячи в той спосіб задержати марку великої поваги; переважно декотрі женщини повстримуються від сміху. Инші знов користають з кождої оказії, щоби показати свої гарні зуби і ямочки на личеньку підчас сміху.

П. Ліндав каже про женщини, що вони вміють мірити свій сміх; одна сміється аж до остатного зуба, инша тільки до першої пльомби. Найбільше природно і щиро сміються діти і селяни.

Дикуни мають сміх дуже неприемний, до вереску чи до звірячого рику зближений. Причиною того є лихий устрій устної ями, якою дикуни відзначаються.

Ріжні роди сміху є причиною цікавих студий. Доказано є, що нема двох осіб, щоби однаково сміялися. Як ріжні є вирази людського облича, так є ріжнородність і в сміху. Виходить з того, що сміх має фізиономічне значіннє. Сміх дає спромогу оцінити уровень інтелігенції сміючогося. Старі фізиономіки занимаються характеристикою сміху.

Бартломей де ля Роце, котрий жив у половині шіснайцятого століття, сказав: „Люди, маючі великі черева, сміються найбільше. Хто сміється з дрібниць, є ограничений пустяк, з невеликими здібностями, але є услужним і милосерним. Розумні, запопадливі, працьовиті, вірні, але і скриті, сміються рідко".

Людям винахідчивим, статочним і часто злісним не є легко сміятися. Сміх, що не впливає на вираз лиця, є лише звуковим. Так сміються люди фальшиві, виpаховані. Найкрасшим є сміх природний, щирий, тоді, коли він є правдивою відбиткою зовнішних вражінь.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ҐЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не поміщаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і безконечних покликів).

NEW HAVEN, CONN.

Заходом товариства „Бандурист", відбудеся дня 1-го січня 1921 р. на гали церковній, 127 Парк Стріт, Ню Гейвен, Конн., ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ в честь 60-літні роковини смерти Нашого Батька Тараса Шевченка. Початок точно о годині 7-мій вечером. Ціни місць 50 центів. 56-57

Українці і Українки! У кого в грудях бесь українське серце а пливе еще козацька кров, то просимо явитись на це велике свято, де всі разом, спільно вшануємо память нашого найбільшого поета і борця за волю поневоленого українського народу. Спішіть всі, тим більше, що програма велика, бо містить в собі 38 виступів а рівнож буде виступати наша шкільна дітвора. Залишім наші партійні переконання на сей великий день а покажім, що ми всі діти одної Неньки України. Покажім, що ми уміємо вшанувати память нашого найбільше заслуженого борця і мученика. Тож чолом об землю перед Батьком Кобзаром. За виконанне програми ручить — „Бандурист".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаємось. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне в 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаємо оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую в важній справі свого брата **ЙОАНА КЛИМЧУКА**, родом з Гадинковець, пов. Гусятин, Гал. 8 літ як не маю про него жадної вістки. Маю для него лист з краю. Хтоби знав про него або він сам, прошу повідомити на слідуючу адресу: ЮЛІЯ ГРУБРИН, 339 Harrison St., N. E., Minneapolis, Minn. 55-56

ПОТРІБНО зараз дякоучителя. Обовязки: школа, хор, аматорські представлення. Платня 130 дол. місячно і відповідні доходи. Голоситись листовно на адресу: RECTORY, St. George's Ukrainian Greek Catholic Church, 44 Doerr St., N. S., Pittsburgh, Pa.

ЖЕНЩИНА, інтелігентна, в середнім віці, розуміеся на краевій кухні першорядно, пошукує місця до заряду дому у священика. Ласкаві зголошення прошу слати: ГАЗДИНЯ, c/o Swoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 156-1

НОВИНКИ.

Українська фабрика машин в Шікаго.

У нас є богато нарікань, що ми не можемо і не вміємо нічого доброго з промисловости робити для себе. Кажуть ще, що в нас нема кому що робити або зачати. Але воно так в дійсности не є погано, як видається. Нам брак лише вирозумілости і спільного ділання. От, наприклад, в Шікаго наші люди зорганізувалися в спілку — General Machine and Stamping Co., вже мають маєтку вартости $30.000, свою власну красну будову — робітню й офіси. Роботи і замовлень мають аж забогато, а се є можливе в такім великім місті як Шікаго. Те підприємство є правдиве жерело „роблення гроший". Ті люди тепер потребують пару тисяч долярів для конечного укінчення того великого підприємства. Чому би не підпомогти своїм людям докінчити діло, а потім не нарікати, що ми всі „не вартаємо нічого"?! — Тож, Громадяни Українці, зверніть на се увагу і дайте поміч самі собі, де треба. — **М. Хаврюк.**

Їде яко запомоговий агент на Україну.

В часописи „Сиракюз Геральд", з 19. грудня б. р., читаємо отсю новинку: „Кортленд, Н. Й. — Йосиф Мілман, мешканець свого міста, зістав іменований запомоговим агентом Українського Запомогового Товариства і має виїхати на Україну. В дорогу на місце свого призначення він вибереться з Ню Йорку на пароплаві „Олимпія" в середу, 29. грудня. Свої обовязки він сповняти-ме на Поділлю, на Україні. Від часу прибуття до сього краю в 1910 році п. Мілман був уже чотири рази в старім краю. В 1918 році він пішов був за море яко жовнір, а що визначався знанєм кількох мов, то був приділений до тайної військової канцелярії. По виступленню з військової служби він поїхав був до Европи і привіз тут своїх родичів. У старім краю п. Мілман одружився зі своєю товаришкою з дитячих літ, котра уходила за красавицю в своїм окруженню". До сеї новинки є долучена фотографічна знимка п. Мілмана.

Землетрясеннє в Тенесі.

З Раквуд, Тенн., доносять, що в тім місті і в кількох инших містах на полудне було минулої пятниці (24. с. м.), о 2-гій годині рано доволі замітне землетрясеннє. Було чути виразно глухий підземний гук, а в деяких місцевостях тряслися доми так сильно, що всі люди побудилися були зі сну. Се землетрясеннє тривало лише кілька секунд.

Мурини повісили свого власного проповідника.

В місцевости Пурвіс, Місс., знайдено на дереві повішену на шнурі від біля 14-літну муринську дівчину. На тій дівчині допустився хтось злочину морду, а місцеві мурини підозрівали о сей злочин свого власного проповідника, кількадесять-літного Кольмана Бровна. Згаданого проповідника арештовано, але власти, перевівши слідство, переконалися, що арештований не знає про замордованнє муринки нічого, або дуже мало. З тої причини Бровна випущено на волю, по зложенню ним відповідної запоруки. Та випущеннє з вязниці старого проповідника було його погубою. Дня 23. с. м. його знайшли висячого на дереві, з подіравленим кулями тілом. Місцевий шериф запевняє, що Бровна злінчували його власні парохіяни.

Гістерія.

Гістерія є нервовою недугою, яка звичайно нападе женщин. Симптомами гістерії є хвилева страта панований над собою і певний попис душевними почуваннями. Хора на гістерію людина звичайно сміється або плаче (шльохає), не звертаючи уваги на окруженнє, серед якого знаходиться. Її лице сильно червоніє, але живчик функціонує нормально. Звичайно наступає епілепсія. Языкови нічого не шкодить і підчас гістерії людина зовсім не пінеться. Найлучшим лікарством на гістерію є оставити хору людину в спокою. Присутність здорового чоловіка хорій на гістерію людині ніяк не помагає, але противно — шкодить. Люди звичайно ратують терплячу на гістерію людину, обливаючи її зимною водою. Однак се не богато помагає, і в додатку може нашкодити, особливо тоді, коли се практикується на делікатній женщині.

Статистика про збір хліба.

У звідомленню Міжнародного Рільничого Інститута говориться, що в 1920 році Бельгія, Болгарія, Еспанія, Фінляндія, Франція, Валія, Італія, Голяндія, Швеція, Швайцарія, Ґватемалія, Британська Індія, Японія, Альґерія, Єгипет і Туніс разом видали 1.050,433.000 бушлів пшениці. Продукцію пшениці в Прусії числять на 47,441.000 бушлів, а в Чехословаччині на 24,437.000 бушлів. Збір жита в Бельгії, Болгарії, Еспанії, Фінляндії, Франції, Італії, Голяндії, Швеції і Швайцарії виносить 142,348.000 бушлів. В самій Прусії збір жита в 1920 році числять на 153,866.000 бушлів. Продукція ячменю в Болгарії, Еспанії, Фінляндії, Франції, Валії, Італії, Голяндії, Швеції, Швайцарії, Японії, Альґерії, Єгипті і Тунесі в 1920 році дійшла до 331,273.000 бушлів. В Прусії і Чехословаччині продукцію ячменю числять на 89.-012.000 бушлів. Сьогорічна продукція кукурузи в Еспанії, Італії, Швайцарії, Ґватемалії і Японії виносить разом 581,034.-000 бушлів. Збір кукурузи в Чехословаччині рахують на 6,138.-000 бушлів, а в Індо-Хінах на 5,-732.000 бушлів. Продукція рижу в Болгарії, Еспанії, Італії, Ґватемалії і Японії виносить в 1920 році 581,034.000 бушлів, а в Індо-Хінах продукцію числять на 243,640.000 бушлів.

Правда здоровля.

1. Провітруйте свою кімнату, лягаючи спати, і провітруйте фабрику або робітню, зачинаючи роботу.
2. Старайтеся перебувати часто на свіжім воздусі.
3. Глибоко віддихайте.
4. При їді не спішіться і добре пережувайте поживу.
5. Як пожива занадто суха, то не вживайте ніякого плину, щоб її ликнути, позаяк се незвичайно шкодить.
6. Держіть в чистоті свої зуби і часто полочіть рот.
7. Вмивайте руки перед їдженнєм.
8. Стійте, ходіть і сидіть просто.
9. Часто купайтеся.
10. Працюйте, відпочивайте, забавляйтеся і спіть пропорціонально, тоді без сумніву будете черствим і здоровим.

Нерозумна мама.

В Неваді, Айова, відбулася сими днями судова розправа о розвід. Карло П. Лайман, котрий старався о розвід зі своєю жінкою, родом з міста Де Мойн, Айова, зложив між иншим зізнаннє, що його жінка була дуже нелюдяною мамою для свого маленького синка, бо при його вихованню уживала супроти нього дуже жорстокої дисципліни. Коли приміром вона одного разу хотіла повчити хлопчину, щоби він не бавився огнем, то запалила ґазету і над її полуміню припікала тіло сеї дитини.

Мама на чеб не розуміла сього.

Дочка встала дуже пізно, і мама почала сварити її. — Чи той хлопець цілував тебе вчера? — спитала вона вкінци дочку.

— А ви, мамо, думаєте, що з так далекої сторони він приїхав слухати мого співу?...

В господаря.

Господар до молодого мущини, що проситься на роботу: — То ти вмієш вправно доїти корови, так? З котрої сторони корови ти стаєш, як хочеш її доїти?

— Мені всьо одно; се залежить від корови, з котрої сторони вона хоче...

Вона ще дуже щаслива.

Молода жінка, лакома на нові убрання, скаржиться, сидячи з чоловіком при столі підчас вечері: — Я варю і варю для тебе, а за се що я маю? Ніщо!

— Ти щаслива. Я все маю затверджене...

ВСЯЧИНА.

Коли родяться мудрі люди.

Др. Марчелльо Больдіні, один з найбільших учених Італії, каже, що люди, котрі родяться в січни, лютому й марті, є сильнійші, вищі й інтелїгентнійші від тих, що родяться в инших місяцях. Сей погляд попирає инший італійський учений, др. Деля Ровере, котрий впевняє, що люди, роджені в січни і лютому є більше інтелігентні, ніж ті, що родяться в серпни і вересни.

Приймуть гармати, але з кулями!

Англійське міністерство війни запропонувало місточку Тіпери, в Ірляндії, приняти в дарунку дві німецькі полеві гармати, яко відзначеннє за службу у війні. Міська рада рішила приняти пропозицію, але на двох услівях: 1) гармати мусять бути в доброму стані; 2) враз з гарматами мусить бути долучена більша скількість куль...

18,000.000 людий мають гроші в банках.

Державний контрольор у Вашингтоні обчислив, що в минувшому році було у Злучених Державах 18,240,300 осіб, що переховували свої гроші в банках. Иншими словами: кождий шестий член населення сеї держави, мав ощадности на банковій книжці. Всіх банків було 8.-000. В 1910 році було лише 7,-690.468 осіб, що мали гроші в банках.

Сума ощадностий в 1910 році виносила $7.257.037.747, а в минувшому році ощадности сягнули до $15,924,865.000. Пересічна ощадність одної особи в 1910 році виносила $689.47; в минувшому — $651.92.

Найбільше депозиторів було в Пенсилвенії, бо аж 2,398.206; в Ню Йорку 1,495.220; в Іллінойс 1,059.691; в Огайо 1,037.-959, і т. д. Скількість депозиторів по великих містах виносила: Ню Йорк 321.816; Шікаго 192,-806; Ст. Луіс 121.160; Вашингтон 119.548; Атланта 115,679; Пітсбурґ 106.016, і Філяделфія 103.245.

Безроги спричинили світову війну.

Ґраф Карло Зайлерн, тайний радник колишнього австрійського цісаря Карла, каже, що велику світову війну спричинили безроги.

Фредерик Мід, з Трой, Н. Й., член місії Американського Червоного Хреста до Будапешту, каже, що ґраф Зайлерн заявив йому отсе: „Пятнайцять літ перед війною Сербія доставляла велике число безрог на Угорщину, ведучи успішну конкуренцію з угорськими селянами. Угорщани протестували, однак границь не замкнено. Остаточно, по довших протестах, австро-угорське правительство, під претекстом, що всі сербські безроги є заражені, наложило на них заборону. До тої пори оба правительства жили в більше або меньше приятельських зносинах. Політичні провідники в Сербії піднесли справу безрог. Австро-угорські дипльомати заінтересувались питаннєм. Повстали з того непорозуміння. Ся справа приготовила ґрунт під політичну пропаганду. Виринули инші питання, які довели до війни. Так, без сумніву, безроги спричинили війну!"

Дипльомата не зібєш з пантелику.

Стейт Юта є, здається, одиноким стейтом у Злучених Державах, де закон дозволяє на многоженство. З сього одна женщина з Ню Йорку хотіла зробити для себе добрий арґумент, коли случайно одного дня приступила в конґресі до сенатора Смута, з Юти, і почала його натягати за систему поліґамії в його стейті.

„Але-ж, дорога пані, — заявив сенатор — ми в Юті є змушені се робити".

„Що ви думаєте?" — спитала остовпіла женщина.

„Бачите, пані, — відповів роджений дипльомат — в Юті ми мусимо шукати в кількох жінках тих світлих здібностий, які в Ню Йорку находимо в одній"...

Як дуже помилилась.

— Ти не говорив так перед нашим шлюбом! — сказала вона жалісно.

— Як? — спитав він здивовано.

— Тоді ти казав, що за мене ти готов скочити в огонь і в воду, а тепер не хочеш дати мені гроший.

— Але я ніколи не казав, що ради тебе я готов збанкротувати...